

СТАНОВИЩЕ

от

Проф. д-р Андрияна Йовчева Андреева

Икономически университет – Варна, катедра „Правни науки“,

Назначена със Заповед на Ректора на Икономически университет – Варна

№ РД 06-174/29.11. 2024г.

по конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“ в област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки“, по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Гражданско и семейно право (Търговско право)“, обявен в ДВ бр.92 /01.11.2024г., с кандидат д-р Емил Йорданов Радев, за нуждите на катедра „Правни науки“ на Икономически университет-Варна.

1. Общи положения и биографични данни**1.1.Общи положения**

Настоящото становище е изготвено на основание Заповед на Ректора на икономически университет Варна №РД 06-174/29.11.2024г, за определяне на състав на научно жури и предшествано от взети ръководните органи на ИУ-Варна за обявяване на конкурса.

1.2.Биографически данни за кандидата

Единствен кандидат по конкурса е д-р Емил Йорданов Радев. Кандидатът завършва средното си образование в Първа езикова гимназия в гр. Варна. Магистратура спец. „Право“ получава в Икономически университет Варна, магистър по публична и регионална администрация на ВСУ „Черноризец Храбър“.

През 2017г. успешно защитава дисертационен труд на тема: „Правна природа на плана за оздравяване на търговец в производството по несъстоятелност“ и получава ОНС „доктор“ по научната специалност Гражданско право- Диплома№ 314/ 10.11.2017 година .

От 1999г. до настоящия момент е адвокат, член на адвокатска колегия –Варна .

От 2014г. и към настоящият момент е член на Европейският парламент. В настоящият си мандат е зам.-председател на комисията по правни въпроси, член на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи, член на комисията по петиции.

В периода 2013-2014г. е народен представител в 42 Народно събрание, в периода 2009-2013г. е народен представител в 41 НС, 2007-2009г. е член на Общински съвет на Община Варна.

2.Общо описание на представените материали

В конкурса за доцент кандидатът д-р Емил Йорданов Радев е представил за рецензиране общо 16 научни трудове, от които 2 книги - **монографията**, с която участва в настоящия конкурс със заглавие: **“Повече Европа в борбата с изпирането на пари. Развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF”, както и монография в съавторство.**

Приемат се за рецензиране 16 научни трудове, които не повтарят тези, представени за придобиване на ОНС „доктор“, и за заемане на предходни академични длъжности.

Емил Йорданов Радев участва в настоящият конкурс с монографията – **Повече Европа в борбата с изпирането на пари. Развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF.**

Монографията е посветена на важен юридически проблем с голямо теоретично и практическо значение. Трудът разглежда възникването и развитието на политиките на Европейския съюз в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма от гледна точка на нормативната и институционалната рамка, чрез която тези политики са намерили реално проявление.

Монографията представлява първото самостоятелно, задълбочено и цялостно изследване свързано с борбата с изпирането на пари и разглеждащо проблематиката от гледна точка на европейските мерки и норми.

Трудът е с обем 230 страници, в т.ч. и библиография на кирилица и латиница и електронни информационни източници.

В структурно отношение трудът се състои от резюме на български език представено в съответствие с доктриналното оформление на научните трудове, списък на използваните съкращения, въведение, шест глави, обобщение и изводи, литература на български и латиница, електронни информационни източници и Приложение.

Целта на научното изследване е да разгледа възникването и развитието на политиките на Европейския съюз в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Непосредственият предмет на изследването е фокусиран върху изражението, което европейският отговор на използването на финансовата система и на някои нефинансови субекти за прикриване на престъпния източник на средства и за финансиране на

терористични действия е получил в релевантните актове от правото на ЕС и в съответното институционално изграждане.

За постигане на целта на научното изследване авторът си поставя правилно определени задачи:

- дефиниране на понятието „изпиране на пари“ и различните негови аспекти като социален феномен;
- изясняване на международните практики и най-важните международни инструменти и стандарти, които са оказали и оказват влияние върху развитието на европейското законодателство в областта на изпирането на пари;
- проследяване на развитието на европейската правна рамка и европейските стандарти в борбата с изпирането на пари от първата директива на ЕС за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма до действащата Директива (ЕС) 2015/849 с нейните изменения и допълнения;
- обсъждане на други по-важни инструменти на ЕС във връзка с борбата срещу изпирането на пари;
- идентифициране на наказателно-правните аспекти на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма в ЕС;
- представяне на нормативните актове, приети в България във връзка с транспонирането на европейското законодателство относно борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма;
- изясняване на основните институционални аспекти на прането на пари в лицето на Европейския банков орган и компетентните органи според рамката за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма;
- подробен анализ на новия план за действие на Европейската комисия в областта на борбата с изпирането на пари;
- извеждане на тенденциите и перспективите пред европейската рамка в борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Методология на научното изследване избрана от кандидата е такава позволяваща да се реализират изследователските задачи.

Монографичният труд е структуриран в шест глави, в които в последователност се разгръщат задачите и се постига заложената научна цел.

Глава първа Общи положения. В нея са заложили базисните понятия, като се дефинира „изпиране на пари“, проследява се процесът на изпиране, както и негативните ефекти от прането на пари и усилията в борбата с него.

Глава втора е посветена на международни практики и важни международни инструменти и стандарти, оказващи влияние върху развитието на европейското законодателство в областта на изпирането на пари.

Глава трета изследва развитието на европейските стандарти и правна рамка в борбата с изпирането на пари.

Глава четвърта е посветена на националната рамка относно борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Глава пета изследва предизвикателствата пред надзора, осъществяван на европейско ниво.

Глава шеста изследва новият план за действие на Европейската комисия като средство за решаване на голяма част от предизвикателствата, пред които е изправен ЕС в областта на изпирането на пари.

Обобщение и изводи е последната заключителна част в която се извеждат резултатите от научното изследване.

3.Обща характеристика на научноизследователската и научноприложната дейност на кандидата.

Областта на научни интереси на д-р Емил Радев е в сферата на гражданското и семейно право, търговско право.

Кандидата е автор на три монографии, от които две самостоятелни и една в съавторство (разработена в резултат на изпълнението на научен проект). Има една студия, десет статии, 7 научни доклада и множество публикации в пресата по актуални правни теми.

Участва като член на изследователски екипи на научни проекти, които интердисциплинарно изследват актуални правни проблеми :

1. „Правоотношения и статут на лицата в съдебната власт в условията на дигитализацията“, НПИ-57, ръководител гл. ас. д-р. Диана Руменова Димитрова
2. „Изследване на проблемите при дигитализация на процесите и внедряване на изкуствения интелект в управлението на контрола и контролната дейност“, НПИ 64/2023г. с ръководител гл. ас. д-р Пламена Недялкова

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

Кандидатът Емил Радев има преподавателски опит като две последователни години води лекции по дисциплината „Данъчно и правно регулиране на операциите с недвижими имоти“ съответно 2023/2024 г и 2024/2025г. пред студенти ОКС „МАГИСТЪР“ НА Икономически университет-Варна.

Представял е публични лекции пред студенти юристи и икономисти в различни висши училища в страната.

Периодично осъществява срещи –дискусии с ученици от средни училища.

5. Основни научни и научноприложни приноси.

5.1. Научни приноси в монографията

В хабилитационния труд - Повече Европа в борбата с изпирането на пари. Развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF, Авангард прима, С., 2024

1.1. Чрез авторовото изследване се проследява в ретроспекция генезиса и развитието на законодателството на Европейския съюз в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и сериозните предизвикателства, с които се сблъсква законодателя.

Анализиран се относимите към конкретните периоди нормативни актове, като се очертава общата рамка, но и тенденциите в развитието на уредбата, даващи възможност за паралелен и системен анализ и изнасяне на аргументирани изводи и предложения/анализ de lege ferenda.

1.2. Синтезиран преглед на международните инициативи и практики в областта на борбата с изпирането на пари очертава тенденциите в развитието на политиките и практиките в тази област,

1.3. Обоснован цялостен нормативен, исторически и сравнителноправен анализ в уредбата на мерките за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма. Резултатите от анализа и междинните научни изводи са основа за заключение, че европейските политики в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма се намират в процес на активно развитие, израз на което са последните законодателни текстове.

1.4. Извършено сравнителноправно изследване на българското законодателство и европейската нормативна уредба.

1.5. Извършено изследване на съдебната практика в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма в ЕС, на база на което се правят изводи с практическа насоченост.

1.6. Първото комплексно изследване в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма, което прави изводи относно съществените аспекти в предотвратяването и борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма, напредъка и слабите места.

5.2 В другите публикации:

1. Монографии и студии

1.1. Правни аспекти на дигитализацията в сферата на висшето образование и в трудовите отношения, Икономически университет Варна, 2024г. Монографична библиотека „Знание и бизнес“, книга 25, ISBN 978-619-210-077-3

https://eknigibg.net/monogr/2024.05_Andreeva_et_al.pdf

- Доктринално, и теоретично, анализирани и изследвани влиянието на дигитализацията върху процесите на образование и трудовите правоотношения и свързаните с това особености на развитие на съответните отношения и начина, по който се налага тяхното адаптиране.
- Анализ актуалната правна рамка и политиките на европейско и национално ниво относно дигитализацията в сферата на образованието и на пазара на труда актуалната нормативна уредба – европейска и национална, регламентираща тенденциите и принципите на използване на изкуствен интелект и информационни и комуникационни технологии в сферата на висшето образование и на пазара на труда.

1.2. Предизвикателства пред финансовия надзор, свързан с борбата с изпирането на пари на европейско ниво, Годишник на ИУ-Варна 2023г., том 93, стр. 191 - 227, НАЦИД 1203, ISSN 0861-6752, https://godishnik.ue-varna.bg/uploads/20241003075120_100670962366fe4cf8df279.pdf

- Изследване на същността, характеристиките и функциите на Европейския банков орган и ролята на националните органи в надзора на мерките в борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма. Проследяване на механизмите, с които да се преодолеят слабостите в прилагането на действащата нормативна уредба и да се затегне надзора в борбата с изпирането на пари и финансирането на

тероризма. Представяне на сравнителен анализ на техните компетенции и изследване на развитието на законодателството и предизвикателствата пред Европейския банков орган, които водят до създаването на нов Европейския орган за борба с изпирането на пари,.

2. Научни статии и научни доклади

- Изследване на тенденциите в развитието на Европейската правна рамка в дефинирането на изкуствения интелект и концепциите за неговото приложение, както и проследяване на етичните предизвикателства при използването на изкуствения интелект (в «Етичните предизвикателства пред Европейския съюз при използването на изкуствения интелект.» Известия, Списание на Икономически университет – Варна, 2021г., 65 (3), с. 310 – 331, ISSN (Online): 2367-6949 ISSN (Print):1310-0343, НАЦИД 2564, https://journal.ue-varna.bg/uploads/20220110020623_21220784661dc3d5fe4393.pdf
- Изследване на развитието на Европейското законодателство и проследяване на различните аспекти на отражението на дигитализацията върху правосъдните системи в Европейския съюз
- Изследване на актуалните тенденции и динамиката в представения всеобхватен план на ЕС за модернизиране на законодателството в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма. (в: «Мерките срещу прането на пари в Европейския съюз - реформа в ход», Известия, Списание на Икономически университет - Варна, 2020, 64 (3), с. 192 - 209, НАЦИД 2564, ISSN (Online): 2367-6949 ISSN (Print): 1310-0343, https://journal.ue-varna.bg/uploads/20210218113849_808669896602e51c94fe4a.pdf
- Представен анализ на ключови аспекти на законодателната и институционалната рамка на Европейския съюз (ЕС) в областта на борбата срещу тероризма. Изследване на правния, институционалния и аналитичен подход за справяне с тероризма, като се предоставя интегриран поглед върху мерките в ЕС. (в: Законодателни мерки в Европейския съюз за борба срещу тероризма, Юридическо списание на НБУ, XIV.1, 2018, стр. 51 – 61 ISSN (Online): 1314-5797, НАЦИД 2167, <https://law.nbu.bg/bg/publikacii/juridichesko-spisanie-na-nbu-xiv-1-2018>
- **Анализ на правната рамка за защита на бюджета на ЕС, както и на основните предизвикателства пред новосъздадения независим орган, който разследва и преследва престъпления срещу финансовите интереси на ЕС, а именно Европейската прокуратура (EPPO).** Предоставя важен теоретичен и практически принос за

разбирането и усъвършенстването на правната рамка за борба с измамите в ЕС. (в: «Новият Европейски инструмент за разследване на сделки и измами, засягащи бюджета на ЕС», Списание „Счетоводство, данъци и право“ бр. 2, 2019г. ИК „Труд и право“ 2019г., НАЦИД 2101, ISSN: 1314-8133 и «Европейската прокуратура - важна стъпка в борбата срещу измамите, засягащи бюджета на Европейския съюз», Списание Родопи, Съвместно списание на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Филиал - Смолян и Областна управа - Смолян, брой 1-2, 2019г., НАЦИД 793, ISSN 1312-4552)

- Идентифициране и изследване на предизвикателствата пред дигиталното развитие на европейското законодателство. Анализ на въздействието на дигитализацията върху европейските правни механизми, като се предлагат конкретни мерки за оптимизация на процедурите в трансгранични съдебни случаи чрез използване на съвременни технологии. Показва как новите технологии могат да улеснят гражданите и институциите при решаването на трансгранични правни спорове. (в: Предизвикателствата пред дигиталното развитие на европейското законодателство в областта на трансграничното съдебно сътрудничество, Правото в епохата на цифровата трансформация: предизвикателства и възможности, Сборник доклади от научната конференции, Нов Български университет 2023г., 19 май 2023 г., Поредица Форум „Юридически изследвания“, Книга първа, НБУ 2024, ISSN 3033-1129 (Print), 3033-1137 (Online), https://publishing-house.nbu.bg/bg/elektronni-izdaniq/knigi/pravoto-v-epohata-na-cifrovata-transformaciq-predizvikatelstva-i-vvzmozhnosti-sbornik?fbclid=IwY2xjawG-Y6lleHRuA2FlbQIxMAABHU9RVvqvB5qdj4HUgl4zxMmEBV9uzNFaP5J2ed_xMsWSdCXjuaCf5LvxQQ_aem_-4b_DbbC-zvMSzlquOqsqA
- Изследва процеса на развитие на европейското законодателство за цифровите услуги. Анализира и очертава нови предложения за промени в Закона за цифровите услуги, които да регулират технологичните гиганти в ЕС, като се поставя акцент върху защитата на потребителите. (в: Развитие на цифровата икономика в ЕС: нови правила и перспективи, Правото и бизнесът в съвременното общество, Сборник с доклади от 3-та национална научна конференция 13 ноември 2020 г., 2023 Издателство „Наука и икономика“, Икономически университет – Варна, 13-20,

- Изследване на тенденциите в развитието и еволюцията на дигитализацията върху правосъдните системи и улесняване на достъпа до правосъдие в трансгранични ситуации. Детайлният преглед на възможностите и предизвикателствата при прилагането на новите технологии в съдебната система, включително изкуствен интелект, блокчейн и др. води до нова структурирана рамка от препоръки и инструменти за улесняване на дигитализацията на правосъдните услуги в рамките на ЕС. Изследването подчертава значението на оперативната съвместимост и сигурността в цифровата комуникация между държавите-членки. (в: Дигиталната трансформация в правосъдните системи в ЕС, списание Известия на Съюза на учените - Варна, Серия хуманитарни науки 1/2020, НАЦИД 2601. ISSN 1310-6376, <http://publish.vfu.bg/bg/www.suvarna.org/p50.html>)
- Изследване на надлежната проверка и отчетност като ключови фактори за устойчиво корпоративно управление в рамките на законодателната реформа на ЕС. Предлага подходи за подобряване на механизмите за отчетност и прозрачност в корпоративния сектор, като се съсредоточава върху развитието на правната рамки и добрите практики. Тези аспекти допринасят за развитието на разбирането и усъвършенстването на корпоративното управление в съответствие с устойчивите цели и европейските стандарти: (в: Емил Радев: «Надлежната проверка и отчетност – фактори за устойчиво корпоративно управление в законодателната реформа на ЕС», Правото и бизнесът в съвременното общество, Сборник с доклади от 4-та национална научна конференция 22 октомври 2021 г., 2022 Издателство „Наука и икономика“, Икономически университет – Варна, НАЦИД 3082, ISSN 2603-5073 (print) 2738-7488 (online) DOI: <https://doi.org/10.36997/LBCS2021>, <https://ue-varna.bg/uploads/filemanager/303/publishing-complex/2021/Pravo-biznes-savremenno-obshtestvo-2021.pdf>
- Изследване на частното финансиране на съдебни спорове като иновативен механизъм за подобряване на достъпа до правосъдие в Европейския съюз. Анализирани са предизвикателствата и регулаторните аспекти, свързани с прилагането на този модел, и са предложени решения за неговото по-ефективно интегриране в правната рамка. Подчертава се значението на прозрачността,

отчетността и защитата на интересите на страните в съдебните процеси: в: «Частно финансиране на съдебни спорове – европейски решения за справедлив достъп до правосъдие», Правото и бизнесът в съвременното общество, Сборник с доклади от 5-та национална научна конференция 12 октомври 2022 г., 2023 Издателство „Наука и икономика“, Икономически университет – Варна, НАЦИД 3082, ISSN 2603-5073 (print) 2738-7488 (online), DOI: <https://doi.org/10.36997/LBCS2022>
<https://ue-varna.bg/uploads/filemanager/303/publishing-complex/2022/Pravo-biznes-savremenno-obshtestvo-2022.pdf>

6. Значимост на приносите за науката и практиката.

Кандидатът отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и вътрешните актове на ИУ-Варна, като покрива наукометричните показатели за заемане на академичната длъжност доцент, подкрепено с нужните доказателства към представените документи за участие в настоящата конкурсна процедура.

В представените монография „Повече Европа в борбата с изпирането на пари. Развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF“ и останалите научни трудове представени за рецензиране липсват данни по смисъла на §1 точка 7 от ДР на ЗРАСРБ на кандидата в конкурса – д-р Емил Йорданов Радев

Монографичният труд би могъл да бъде полезно четиво, както за обучаващи се лица - студенти и докторанти в специалност „Право“, за специалисти: практикуващи юристи, икономисти, за научни изследователи и академичната общност, експерти в областта на международното право, както и за настоящи и бъдещи нормотворци.

От изведените предложения de lege ferenda в научните трудове на д-р Емил Йорданов Радев, считам че същите биха били добра основа за бъдеща промяна в нормативната уредба от страна на законодателя.

Д-р Емил Йорданов Радев е автор, който се ползва с авторитет и разпознаваемост както у нас, така и в чужбина. Участията му в научни конференции е атестат както за изследователска работа, така и за изявена гражданска позиция по актуални правни теми.

7. Критични бележки и препоръки.

Към кандидата могат да се посочват и някои критични бележки и препоръки най-вече за бъдещата му изследователска работа.

Би могло да се следва класическата структура на монографични разработки, които обхващат три глави. По този начин ще се избегне несъразмерност в обема на отделните глави и ще се създаде по-ясна структурираност.

Препоръката ми към кандидата е да насочи публикационната си дейност в индексирани списания в **Scopus** и **Web of Science**.

Да се насочи към разработване и издаване на учебни материали и пособия, в които да съчетае практико-теоретични аспекти от богатия си юридически опит и адвокатска практика, така и доктриналните достижения.

8. Лични впечатления и становище на рецензията.

Личните ми впечатления от кандидата са, че д-р Емил Йорданов Радев се отличава с активна научна публикационна дейност- автор, който следи актуалните промени в областите на научните си интереси. Юрист с дългогодишна и богата адвокатска практика и отлична експертиза. Изразява активна гражданска позиция и взема участие научни форуми, национални кръгли маси, конференции и др.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С оглед на горе изложеното в качеството ми на член на научното жури, считам, че кандидата Емил Йорданов Радев отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, на Правилник за развитие на академичния състав в икономически университет – Варна.

Въз основа на запознаването ми с представените в конкурса научни трудове, тяхната значимост, съдържащите се в тях научни и научно приложни приноси, и на тази база давам своето предложение за **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка на кандидата към уважаемото жури.

Убедено препоръчвам на уважаемото жури да присъди академичната длъжност Доцент в област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки“, по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Гражданско и семейно право (Търговско право)“ на д-р Емил Йорданов Радев като го предложи за гласуване от ФС на ФСФ при ИУ–Варна да бъде избран на академичната длъжност Доцент в област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки“, по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Гражданско и семейно право (Търговско право)“.

Дата: 19.02.2025г.

Подпис:

Andriyana
Yovcheva
Andreeva

Digitally signed by Andriyana
Yovcheva Andreeva
Date: 2025.02.19 09:37:11 +02'00'

Проф. д-р Андияна Андреева

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

СТ А Н О В И Щ Е

от

Проф. д-р Стефка Стефанова Наумова,
Институт за държавата и правото на БАН,

назначена със Заповед № РД 06-174/29.11.2024г.
на Ректора на Икономическия университет – Варна

по конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки“, по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Гражданско и семейно право (Търговско право)“, обявен в ДВ бр.92 /01.11.2024г., с кандидат д-р Емил Йорданов Радев, за нуждите на катедра „Правни науки“ на Икономически университет – Варна.

1. Общи положения и биографични данни

1.1. Общи положения

Основание за изготвяне на настоящото становище е Заповед № РД 06-174/29.11.2024г. на Ректора на Икономическия университет – Варна за определяне на състав на научно жури и предшествано от взети от ръководните органи на ИУ – Варна решения за обявяване на конкурса.

1.2. Биографични данни за кандидата

Д-р Емил Йорданов Радев е единствен кандидат по конкурса. Той е завършил средното си образование в Първа езикова гимназия в гр. Варна. Магистратура по специалността „Право“ получава в Икономическия университет – Варна. Магистър е по публична и регионална администрация на ВСУ „Черноризец Храбър“.

През 2017 г. Емил Радев успешно защитава докторска дисертация на тема: „Правна природа на плана за оздравяване на търговец в производството по несъстоятелност“ и получава ОНС „доктор“ по научната специалност „Гражданско право“ – Диплома № 314/ 10.11.2017 година.

От 1999 г. до настоящия момент е адвокат, член на адвокатската колегия – Варна. В периода 2007–2009 г. е член на Общинския съвет на Община Варна. Последователно през периода 2009–2014г. е народен представител съответно в 41-то и 42-то Народно събрание.

От 2014 г. и към настоящия момент е член на Европейския парламент. В настоящият си мандат е заместник-председател на Комисията по правни въпроси, член на Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи, член на Комисията по петиции.

2. Общо описание на представените материали

За участие в конкурса за доцент кандидатът д-р Емил Йорданов Радев е представил за рецензиране общо 16 научни труда, в т.ч. две монографии – една самостоятелна и една в съавторство.

Монографията, с която участва в настоящия конкурс е озаглавена: *“Повече Европа в борбата с изпирането на пари. Развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF”*. Представил е и монография в съавторство.

Приемам за рецензиране 16 научни труда, които не повтарят тези, представени за придобиване на ОНС „доктор“, както и за заемане на предходни академични длъжности.

Основният монографичен труд, представен за участие в конкурса е посветен на особено важен от юридическа гледна точка проблем с голямо теоретично и практическо значение. Трудът разглежда възникването и развитието на политиките на Европейския съюз в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма от гледна точка на нормативната и институционалната рамка, чрез която тези политики са намерили реално проявление.

Следва да се отбележи, че монографията представлява първото самостоятелно, задълбочено и цялостно изследване, посветено на законодателната уредба на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма и то – в контекста на европейските мерки и норми.

Трудът е с обем 230 страници, в т.ч. и библиография на кирилица и латиница и електронни информационни източници. В структурно отношение трудът е много сполучливо построен и балансиран. Състои се от резюме на български език, представено в съответствие с възприетата доктрина за оформяне на научните трудове, списък на използваните съкращения, въведение, шест глави, обобщение и изводи, литература на български и латиница, електронни информационни източници и Приложение.

Главна **цел** на научното изследване е да разгледа в еволюционен план политиките на Европейския съюз в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма. Основният **предмет** на изследването е съсредоточен върху изражението, което придобива европейският отговор на използването на финансовата система и на някои нефинансови субекти за прикриване на престъпния като източник на средства за финансиране на терористични действия. Този отговор, според автора, се съдържа в релевантните актове от правото на ЕС и в съответното институционално изграждане на методи и средства за противодействие на тази форма на социална патология.

За постигане на целта на научното изследване авторът си поставя **определени задачи:**

- да се дефинира понятието „изпиране на пари“ и различните негови аспекти като социален феномен;
- да се изяснят международните практики и най-важните международни инструменти и стандарти, които са оказали и оказват влияние върху развитието на европейското законодателство в областта на изпирането на пари;
- да се проследи на развитието на европейската правна рамка и европейските стандарти в борбата с изпирането на пари от първата директива на ЕС за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма до действащата Директива (ЕС) 2015/849 с нейните изменения и допълнения;
- да се обсъдят други по-важни инструменти на ЕС във връзка с борбата срещу изпирането на пари;
- да се идентифицират наказателно-правните аспекти на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма в ЕС;

- да се представят нормативните актове, приети в България във връзка с транспонирането на европейското законодателство относно борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма;
- да се изяснят основните институционални аспекти на прането на пари в лицето на Европейския банков орган и компетентните органи според рамката за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма;
- да се направи подробен анализ на новия план за действие на Европейската комисия в областта на борбата с изпирането на пари;
- да се изведат тенденциите и перспективите пред европейската рамка в борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Избраната от автора **методология** на научното изследване позволява да се реализират изследователските цели и задачи.

Последователно в шестте глави на монографията се изпълняват задачите и се постига заложената научна цел.

В **Първа глава** са включени базисните понятия, с които се осъществява по-нататъшният анализ, като много сполучливо се дава операционализирано определение на термина „изпиране на пари“. Последователно е проследен процесът на изпиране, както и негативните ефекти от прането на пари. Анализирани са усилията, насочени към противодействие на това негативно явление.

Втора глава е посветена на използването на ефективни инструменти и стандарти, оказващи влияние върху развитието на европейското законодателство в областта на изпирането на пари. Разгледани са основни международни практики и важни международни инструменти в тази насока.

На развитието на европейските стандарти и формирането на правна рамка в борбата с изпирането на пари е посветена **Трета глава**.

В **Четвърта глава** се анализира функционалната връзка между националната рамка относно борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Съществено място в **Пета глава** заема изследването на предизвикателствата пред надзора, осъществяван на европейско ниво.

В **Шеста глава** намира място новият план за действие на Европейската комисия като средство за решаване на голяма част от предизвикателствата, пред които е изправен ЕС в областта на изпирането на пари.

Резултатите от научното изследване са изведени и обобщени в последната, заключителна част на труда.

3.Обща характеристика на научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидата

Научните интереси и занимания на д-р Емил Радев са в сферата на гражданското и семейното право, както и в търговското право. Кандидатът е автор на три монографии, две от които самостоятелни и една в съавторство (разработена в резултат на изпълнението на научен проект). Има една студия, десет статии, седем научни доклада и множество публикации в пресата по актуални правни теми.

Участва в изследователски екипи на научни проекти, в които се проучват актуални правни проблеми:

1. „Правоотношения и статут на лицата в съдебната власт в условията на дигитализацията“, НПИ-57, ръководител гл. ас. Диана Руменова Димитрова

2. „Изследване на проблемите при дигитализация на процесите и внедряване на изкуствения интелект в управлението на контрола и контролната дейност“, НПИ 64/2023г. с ръководител гл. ас. д-р Пламена Недялкова, член на Editorial board “Knowledge and business Електронно списание „ИКОНОМИКА И КОМПЮТЪРНИ НАУКИ“, ISSN 2367-7791, ВАРНА, БЪЛГАРИЯ

Владее немски език, ниво B2, английски език, ниво B1, руски език, ниво B2.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

Кандидатът Емил Радев има преподавателски опит, изразяващ се в това, че две последователни години (съответно 2023/2024 г. и 2024/2025 г.) води лекции по дисциплината „Данъчно и правно регулиране на операциите с недвижими имоти“ пред студенти от ОКС „магистър“ в Икономическия университет–Варна.

Изнасял е публични лекции пред студенти по право, както и икономика в различни висши училища в страната.

Периодично осъществява срещи – дискусии с ученици от средни училища.

5. Основни научни и научно- приложни приноси

5.1. Научни приноси в представения монографичен труд „Повече Европа в борбата с изпирането на пари. Развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF, Авангард прима“, С., 2024 :

5.1.1. Проследени се в ретроспекция както генезисът, така и развитието на законодателството на Европейския съюз в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма и едновременно с това – сериозните предизвикателства, пред които е изправен законодателят. Анализират се относимите към конкретните периоди нормативни актове, като се очертаване само общата рамка, но и тенденциите в развитието на уредбата, даващи възможност за паралелен и системен анализ и изнасяне на аргументирани изводи и предложения *de lege ferenda*.

5.1.2. Осъществен е синтезиран преглед на международните инициативи и практики в областта на борбата с изпирането на пари, като се очертават тенденциите в развитието на политиките и практиките в тази област;

5.1.3. Направен е обоснован цялостен нормативен, исторически и сравнително-правен анализ в уредбата на мерките за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма. Резултатите от анализа и междинните научни изводи са основа за заключение, че европейските политики в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма се намират в процес на активно развитие, израз на което са последните законодателни текстове;

5.1.4. Извършено е сравнително-правно изследване на българското законодателство и европейската нормативна уредба;

5.1.5. Изследвана е съдебната практика в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма в ЕС, на база на което са правени изводи с практическа насоченост;

5.1.6. За първи път е осъществено комплексно изследване в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма, което е основа за изводи относно съществените усилия в предотвратяването и борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и посочването на евентуалния напредък и уязвимите места.

5.2 Научни приноси в другите публикации:

1. Монографии и студии

1.1. Правни аспекти на дигитализацията в сферата на висшето образование и в трудовите отношения. – Икономически университет– Варна, 2024г. Монографична библиотека „Знание и бизнес“, книга 25, ISBN 978-619-210-077-3

https://eknigibg.net/monogr/2024.05_Andreeva_et_al.pdf

Теоретично и практико-приложно анализиране и изследване на влиянието на дигитализацията върху процесите на образование и на трудовите правоотношения и свързаните с това особености на развитие на съответните отношения и начина, по който се налага тяхното адаптиране;

Анализ на актуалната правна рамка и политиките на европейско и национално ниво относно дигитализацията в сферата на образованието и на пазара на труда, актуалната европейска и национална нормативна уредба, регламентираща тенденциите и принципите на използване на изкуствен интелект и информационни и комуникационни технологии в сферата на висшето образование и на пазара на труда.

1.2. Предизвикателства пред финансовия надзор, свързан с борбата с изпирането на пари на европейско ниво. – Годишник на ИУ–Варна, 2023г., том 93, стр. 191 - 227, НАЦИД 1203, ISSN 0861-6752, https://godishnik.ue-varna.bg/uploads/20241003075120_100670962366fe4cf8df279.pdf

Анализ на същността, характеристиките и функциите на Европейския банков орган и ролята на националните органи в надзора на мерките в борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма. Проследяване на механизмите, с които да се преодолеят слабостите в прилагането на действащата нормативна уредба и да се затегне надзора в борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма. Представяне на сравнителен анализ на техните компетенции и изследване на развитието на законодателството и предизвикателствата пред Европейския банков орган, които водят до създаването на нов Европейския орган за борба с изпирането на пари.

2. Научни статии и научни доклади

2.1. Проследяване на етичните предизвикателства при използването на изкуствения интелект и изследване на тенденциите в развитието на Европейската правна рамка в дефинирането на изкуствения интелект и концепциите за неговото приложение, както и (в «Етичните предизвикателства пред Европейския съюз при използването на изкуствения интелект. «Известия. Списание на Икономическия университет – Варна, 2021г., 65 (3), с. 310 – 331, ISSN (Online): 2367-6949 ISSN (Print): 1310-0343, НАЦИД 2564, https://journal.ue-varna.bg/uploads/20220110020623_21220784661dc3d5fc4393.pdf

2.2. Изследване на развитието на Европейското законодателство и проследяване на различните аспекти на отражението на дигитализацията върху правосъдните системи в Европейския съюз в представения всеобхватен план на ЕС за модернизиране на законодателството в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма. (в: «Мерките срещу прането на пари в Европейския съюз - реформа в ход», Известия, Списание на Икономическия университет – Варна, 2020, 64 (3), с. 192 - 209, НАЦИД 2564, ISSN (Online): 2367-6949 ISSN (Print): 1310-0343, https://journal.ue-varna.bg/uploads/20210218113849_808669896602e51c94fe4a.pdf

2.3. Представен е анализ на ключови аспекти на законодателната и институционалната рамка на Европейския съюз (ЕС) в областта на борбата срещу тероризма. Изследване на правния, институционалния и аналитичен подход за справяне с тероризма, като се предоставя интегриран поглед върху мерките в ЕС. (в: Законодателни мерки в Европейския съюз за борба срещу тероризма, Юридическо списание на НБУ, XIV.1, 2018, стр. 51 – 61 ISSN (Online): 1314-5797, НАЦИД 2167, <https://law.nbu.bg/bg/publikacii/juridicheskospisanie-na-nbu-xiv-1-2018>

2.4. Анализ на правната рамка за защита на бюджета на ЕС, както и на основните предизвикателства пред новосъздадения независим орган, който разследва и преследва престъпления срещу финансовите интереси на ЕС, а именно Европейската прокуратура (EPPO). Предоставя важен теоретичен и практически принос за разбирането и усъвършенстването на правната рамка за борба с измамите в ЕС. (в: «Новият Европейски инструмент за разследване на сделки и измами, засягащи бюджета на ЕС», Списание „Счетоводство, данъци и право“ бр. 2, 2019г. ИК „Труд и право“ 2019г., НАЦИД 2101, ISSN: 1314-8133 и «Европейската прокуратура - важна стъпка в борбата срещу измамите, засягащи бюджета на Европейския съюз», Списание Родопи, Съвместно списание на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Филиал - Смолян и Областна управа - Смолян, брой 1-2, 2019г., НАЦИД 793, ISSN 1312-4552) .

2.5. Идентифициране и анализ на предизвикателствата пред дигиталното развитие на европейското законодателство. на въздействието на дигитализацията върху европейските правни механизми. като се предлагат конкретни мерки за оптимизация на процедурите в трансгранични съдебни случаи чрез използване на съвременни технологии. (в: Предизвикателствата пред дигиталното развитие на европейското законодателство в областта на трансграничното съдебно сътрудничество, Правото в епохата на цифровата трансформация: предизвикателства и възможности, Сборник доклади от научната конференция, Нов Български университет 2023г., 19 май 2023 г., Поредица Форум „Юридически изследвания“, Книга първа, НБУ 2024, ISSN 3033-1129 (Print), 3033-1137 (Online), https://publishing-house.nbu.bg/bg/elektronni-izdaniq/knigi/pravoto-v-epohata-na-cifrovata-transformaciq-predizvikelstva-i-vyzmozhnosti-sbornik?fbclid=IwY2xjawGY6lleHRuA2FlbQlXMAABHU9RVvqyB5qjdj4HUgI4zxMmEBV9uzNFaP5J2ed_xMsWSdCXjuaCf5LyxQQ_aem_-4b_DbbC-zyMSz1quOqsqA

2.6. Анализира и очертава нови предложения за промени в Закона за цифровите услуги, които да регулират технологичните гиганти в ЕС, като се поставя акцент върху защитата на потребителите. (в: Развитие на цифровата икономика в ЕС: нови правила и перспективи, Правото и бизнесът в съвременното общество, Сборник с доклади от 3-та национална научна конференция 13 ноември 2020 г., 2023 Издателство „Наука и икономика“, Икономически университет – Варна, 13-20, НАЦИД 3082, ISSN 2603-5073 (print) 2738-7488 (online), <https://doi.org/10.36997/LBCS2020.13>) <https://ue-varna.bg/uploads/filemanager/303/publishing-complex/2020/Pravo-biznes-savremenno-obshtestvo-2020.pdf>

2.7. В изследването са очертани значението на оперативната съвместимост и сигурността в цифровата комуникация между държавите-членки. (в: Дигиталната трансформация в правосъдните системи в ЕС, списание Известия на Съюза на учените-Варна, Серия хуманитарни науки 1/2020, НАЦИД 2601. ISSN 1310-6376, <http://publish.vfu.bg/bg/wwwsuvarnaorg/p50.html>)

2.8. В изследването се предлагат подходи за подобряване на механизмите за отчетност и прозрачност в корпоративния сектор, като се съсредоточава върху

развитието на правната рамки и добрите практики. (в: Емил Радев: «Надлежната проверка и отчетност – фактори за устойчиво корпоративно управление в законодателната реформа на ЕС», Правото и бизнесът в съвременното общество, Сборник с доклади от 4-та национална научна конференция 22 октомври 2021 г., 2022–Издателство „Наука и икономика“, Икономически университет – Варна, НАЦИД 3082, ISSN 2603-5073 (print) 2738-7488 (online) DOI: <https://doi.org/10.36997/LBCS2021>, <https://ue-varna.bg/uploads/filemanager/303/publishing-complex/2021/Pravo-biznes-savremenno-obshtestvo-2021.pdf>

2.9. Задълбочен анализ на финансиране на съдебни спорове като иновативен механизъм за подобряване на достъпа до правосъдие в Европейския съюз. Анализирани са предизвикателствата и регулаторните аспекти, свързани с прилагането на този модел, и са предложени решения за неговото по-ефективно интегриране в правната рамка. Подчертава се значението на прозрачността, отчетността и защитата на интересите на страните в съдебните процеси: в: «Частно финансиране на съдебни спорове – европейски решения за справедлив достъп до правосъдие». – Правото и бизнесът в съвременното общество, Сборник с доклади от 5-та национална научна конференция 12 октомври 2022 г., 2023 Издателство „Наука и икономика“, Икономически университет – Варна, НАЦИД 3082, ISSN 2603-5073 (print) 2738-7488 (online), DOI: <https://doi.org/10.36997/LBCS2022> <https://ue-varna.bg/uploads/filemanager/303/publishing-complex/2022/Pravo-biznes-savremenno-obshtestvo-2022.pdf>

6. Значимост на приносите за науката и практиката

Кандидатът отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и вътрешните актове на ИУ–Варна, като покрива наукометричните показатели за заемане на академичната длъжност доцент, подкрепено с необходимите доказателства към представените документи за участие в настоящата конкурсна процедура.

В представените монография „Повече Европа в борбата с изпирането на пари. Развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF“ и останалите депозирани за рецензиране научни трудове липсват данни за плагиатство по смисъла на §1 точка 7 от ДР на ЗРАСРБ на кандидата в конкурса – д-р Емил Йорданов Радев.

Монографичният труд би могъл да бъде полезно четиво, както за обучаващи се – студенти и докторанти в специалност „Право“, за специалисти: практикуващи юристи, икономисти, за научни изследователи и академичната общност, експерти в областта на международното право, както и за настоящи и бъдещи нормотворци.

Значителна част от изведените предложения *de lege ferenda* в научните трудове на д-р Емил Йорданов Радев, биха били добра основа за бъдеща промяна в нормативната уредба отстрана на законодателя.

Д-р Емил Йорданов Радев е автор, който се ползва с авторитет и разпознаваемост както у нас, така и в чужбина. Участията му в научни конференции е атестат както за изследователска работа, така и за изявена гражданска позиция по актуални правни теми.

7. Критични бележки и препоръки

Към кандидата могат да се посочват и някои критични бележки и препоръки най-вече за бъдещата му изследователска работа.

Препоръчвам на кандидата да направи опит за преодоляване на тесния позитивистко-правен подход и да се ориентира към използване на методите на правната социология за набиране на емпирична информация относно **професионалното и ежедневно правосъзнание** както на законодателите, така и на гражданите в сложната и отговорна борба с такава форма на социална девиация (класическо понятие, въведено от Емил Дюркем в социологията на правото) каквото е изпирането на пари.

Препоръката ми към кандидата е да насочи публикационната си дейност в индексирани списания в **Scopus** и **Web of Science**.

Да се насочи към разработване на учебници и учебни пособия, в които да съчетае практико-теоретични аспекти от богатия си юридически опит и адвокатска практика, така и включването на съответната емпирична информация по проблема.

8. Лични впечатления и становище на рецензията

Личните ми впечатления от кандидата са, че д-р Емил Йорданов Радев притежава богата адвокатска практика и солиден юридически опит. Като юрист с дългогодишна и отлична практика той следи актуалните промени в областите на научните си интереси, изразява последователна и активна гражданска позиция и взема участие в научни форуми както на национално, така и на международно равнище.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените от Емил Йорданов Радев за участие в конкурса научни трудове са с безспорна теоретична и приложно - правна значимост, а съдържащите се в тях научни и научно-практически приноси, дават основание за положителна оценка на кандидата. уважаемото жури. Изразявам своето положително отношение и висока оценка на предложените за рецензиране трудове на кандидата.

Емил Йорданов Радев отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, на Правилник за развитие на академичния състав в икономически университет – Варна.

Убедено препоръчвам на уважаемото жури да присъди академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки“, по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Гражданско и семейно право (Търговско право)“ на д-р **Емил Йорданов Радев** като го предложи за гласуване от ФС на ФСФ при ИУ-Варна да бъде избран на академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование „Социални, стопански и правни науки“, по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Гражданско и семейно право (Търговско право)“.

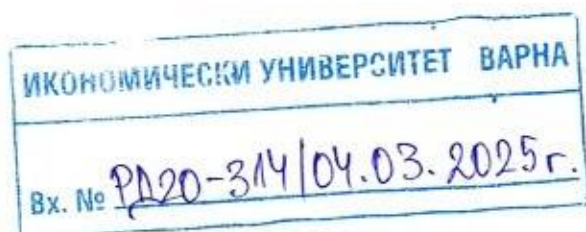
Дата: 26.02.2025г.

Подпис:

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

Проф. д-р Стефка Стефанова Наумова

До

Председателя на научното жури,
съгласно Заповед на ректора на ИУ –
Варна № РД 06-174/29.11.2024 г., за
определяне на състав на научно жури за
провеждане на конкурс за заемане на
академичната длъжност “доцент”, в
област на висшето образование
Социални, стопански и правни науки“,
научна специалност “Гражданско и
семеино право/Търговско право/“,
обявен в ДВ, бр. 92 /01.11.2024 г.,

СТ А Н О В И Щ Е

**от проф. д-р Мария Гавраилова Славова от Софийския университет
„Св. Климент Охридски“**

Уважаема госпожо председател,

Със Заповед на ректора на Икономическия университет - Варна № РД-06-174/29.11.2024 г., относно конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“, обявен в ДВ, бр. 92/01.11.2024 г., съм определена за член на процесното жури, а на първото заседание на журито - за автор на становище.

Кандидатът за участие в този конкурс е само един – д-р Емил Йорданов Радев. От представените материали за участие в конкурса е видно, че са изпълнени формалните изисквания на процедурата, съгласно Закона за развитие на академичния състав на Република България, ППЗРАСРБ и

Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна.

Запознаването с представените материали, както и наблюденията ми в правната и образователната общност сочат, че професионалният път на кандидата се характеризира с плодотворното съчетаване на политическата, преподавателската, научно-изследователската и практическата дейност. Това сложно съчетание води до натрупване на професионален опит и развиване на умения в разнородни правни области, сред които се налагат съвременните аспекти на гражданското право.

Особеното в настоящата кандидатура е сериозната международна политическа практика, която естествено придава универсалност на познанията в частното и публичното право, на международното право и правото на Европейския съюз. От своя страна този капацитет позволява на кандидата да избира, да изследва, да обосновава значими изводи и да прави предложения *de lege ferenda* по теми от стратегическо значение за правото като клон на законодателството, като научна и учебна дисциплина.

За становище са представени поредица от научни изследвания, подредени по видове, области на интерес и време на публикуването им. Нагледността на предложените за оценка трудове улеснява изготвянето на становище само на пръв поглед, защото обемът на изследванията налага задълбочено проследяване на научните усилия на кандидата във времето след получаването на научната и образователна степен доктор по право.

Сред представените публикации основни са последните трудове, които имат характеристиката на хабилитационни изследвания **„Повече Европа в борбата с изпирането на пари. Развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF“**, **„Предизвикателства пред финансовия надзор, свързан с борбата с изпирането на пари на европейско ниво“** и **«Правни аспекти на**

дигитализацията в сферата на висшето образование и в трудовите отношения».

Хабилитационният труд, посветен на борбата с изпирането на пари е с обем от 230 страници и се състои от увод, изложение в три глави, заключение и списък на използваната литература и практика. Библиографията включва и списък с позовавания на нормативни актове. Трудът е надхвърля класическия теоретичен и практически подход при правния анализ и придава на изследването прогностичен характер, съответен на целите на изследването, без да бъде непоследователен в изложението и достигнатите изводи.

Юридическият център на изследването естествено се фокусира върху най-уязвимото - защитата срещу изпирането на пари и култивирането на рефлексия срещу зараждането на явлението в национален и общностен план. Изследването предлага прецизно систематизиране на нормите, посветени на защитата срещу изпирането на пари в националното, международното и правото на Европейския съюз, което ги представя като цялостна система и така изяснява перспективата на нейното усъвършенстване.

В заключението се формират изводи, проследяват се тенденции и се правят предложения *de lege ferenda* за усъвършенстване на законодателството. Предложенията не бива да се разглеждат изолирано от цялостната философия на кандидата, в която следва да се проследи развитието на изследователското търсене, за да се установи генезиса на приносите на труда.

Практическата стойност на изследването се корени в анализирането на реални ситуации, с непосредствено приложими изводи. Така са разгледани особеностите на икономическата ситуация в страната и сложния

комплекс от взаимоотношения, които възникват при управлението на финансовите потоци, ролята на изкуствения интелект и съответната промяна в статуса на правните субекти, предмет на изследване.

Проследяването на научните търсения на кандидата сочат богат набор от правни институти, изследвани в предходните години между двата конкурса, особено през 2019 и 2022 и 2023 година, сред които следва да се отбележат:

- етичните предизвикателства пред Европейския съюз при използването на изкуствения интелект;
- политиката на европейско и национално ниво, относно дигитализацията в сферата на образованието;
- законодателните мерки в Европейския съюз за борба срещу тероризма;
- новият Европейски инструмент за разследване на сделки и измами, засягащи бюджета на ЕС;
- новата директива за използването на финансова информация в Европейския съюз;
- европейската прокуратура - важна стъпка в борбата срещу измамите, засягащи бюджета на Европейския съюз.

Публикациите на кандидата обхващат на пръв поглед несходими области на правото, но това не ги прави тематично размити, а характеризира съвременната тенденция към интердисциплинарност на правната наука. Приносният характер на изводите и предложенията за усъвършенстване на законодателството, може да се проследи и във вече получените популярност научни отзиви, извън мнението на членовете на научното жури.

В заключение давам положителна оценка на кандидатурата на Емил Йорданов Радев за заемане на академичната длъжност “доцент”, в

професионално направление 3.6. Право, научна специалност “Гражданско и семейно право/Търговско право/“ в Икономическия университет - Варна и с оглед на приносите в рецензираните трудове, цялостното научно творчество и политическата и преподавателска дейност на кандидата, препоръчам на журито да вземе решение, с което да даде академичната длъжност “доцент” на д-р Емил Йорданов Радев.

03.03. 2025 г.

гр. София

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

проф. д-р Мария Славова

от проф. д-р Красимир Симеонов Мутафов преподавател по данъчно и финансово в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“, катедра „ППН“, външен член на научното жури за придобиване на академична длъжност „доцент“, назначено със заповед № РД-06-174 / 29.11.2024г. на Ректора на ИУ – Варна

С посочената заповед на Ректора на ИУ – Варна съм определен за външен член на научно жури за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Гражданско и семейно право/Търговско право/. Единствен кандидат, заявил участие и допуснат до конкурса е д-р Емил Йорданов Радев. От предоставените ми материали, с които кандидатът участва в конкурса е видно, че те изцяло отговарят на изискванията за наукометрия, визирани в ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и ПРАСИУ-Варна, включително и допълнителните такива приети на университетско ниво.

Д-р Емил Йорданов Радев е представил за участие в конкурса една самостоятелна монография, озаглавена „Повече Европа в борбата с изпирането на пари – развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF“, както и монография в съавторство, студии, статии и доклади изчерпателно посочени в приложената към документацията справка. Впечатляващата по обем научна продукция показва задълбочен и траен интерес на автора към юридическата материя, в която развива своята дейност.

Всички трудове са отразени в НАЦИД и не са ползвани при предходни процедури за заемане на академични длъжности и/или придобиване на ОНС „доктор“.

Основният хабилитационен труд, с който авторът участва в конкурса е „Повече Европа в борбата с изпирането на пари – развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF“, издадена през 2024г. от „ААНГАРД ПРИМА“ с научни рецензенти проф. д-р Т. Йосифова и проф. д.н. М. Нейкова.

Монографията е в обем от 229 страници/вкл. ползваните литературни източници и приложения/, като са направени 101 бележки под линия. В структурно отношение трудът се състои от кратко резюме, въведение, шест глави, като завършва с обобщени изводи на автора относно изследваната материя заключение и библиография. Ползвани и коректно посочени са 101 литературни източника - национални и чуждестранни/вкл. и интернет сайтове/.

Хабилитационният труд е с тема, която е важна и актуална, с подчертана практическа насоченост, тъй като с нея се поставят въпроси, които до момента оставаха извън полезрението на правната доктрина. Следва да се отбележи факта, че в нашата литература липсва цялостно научно осмисляне и критичен анализ на материята свързана с този аспект на прането на пари, независимо че спорадично в науката е обръщано внимание на тази проблематика, което само по себе представлява научен принос на автора, който заема своето място в правната наука.

Поставеният с монографията научен проблем, с оглед на своята интердисциплинариност изисква задълбочени правни познания не само в областта, в която авторът се хабилитира но и в редица други правни отрасли – административното, банковото, финансовото, наказателното, общностното право, административния процес, както и в общата теория на правото, каквито авторът безспорно притежава. Трудът има теоретична и най-вече практико-приложна стойност, като в част от изводите се съдържат препоръки за изменение на действаща към момента нормативна уредба с оглед на нейното усъвършенстване. За значителната практико-приложна

стойност съдейства ползваната съдебна практика много доброто познаване на Общностното право в тази специфична област. Цялостното анализиране на тази материя, както вече обърнах внимание изисква и съответните задълбочени познания в областта на Общностното право/нормативната уредба/, което показва много добрата осведоменост на кандидата и в този аспект труда също има значително теоретично и практическо приложение. Актуалността на труда е безспорна, тъй като това представлява цялостно научно изследване посветено на тази част от юридическата материя.

Глава първа от труда озаглавена „Общи положения“ е посветена на теоретичните постановки свързани с изследваната материя и по същество представлява полезно и необходимо встъпление към основната част на научната разработка систематизирана в следващите глави на монографията. Авторът основателно е преценил, че подобен подход е необходим, тъй като по този начин се постига по-голяма пълнота и последователност при анализирането на материята, като се следва правилото да се преминава от общото към специалното. Разглеждането на основната тема, която обхваща монографията, без да се обърне внимание на тези относими към тематиката на труда би довела до неговата непълнота.

В глави от втора до пета авторът е изследвал детайлно проблемите свързани с изпирането на пари както на европейско така и на национално ниво, като следва да се отбележи, че акцентът е поставен на ниво Общностно право.

Направеният задълбочен анализ, включително и на нормативната уредба на ЕС, както и на относимата национална такава безспорно има своето значимо практическо приложение.

В последната глава от своята монография, както подсказва самото и заглавие, д-р Радев обърнал необходимото внимание на перспективите, която стоят пред ЕС във връзка с предприемането на адекватни мерки в борбата мерки срещу изпирането на пари в рамките на Общността. Тук, а и в целия

труд добро впечатление у читателя остава достъпния език, на които е поднесена тази по същество не лека материя без да се пренебрегва научния стил.

В обобщението накрая на труда са направени мотивирани изводи относно задачите и целите, които авторът си е поставил и постигнал при изследването на тази специфична част от юридическата материя. Направени са и добре мотивирани предложение за изменение на действащата към момента нормативна уредба, които имат за цел нейното усъвършенстване, като следва да се подчертае, че също имат и приносен характер и показват доброто познаване на законодателството в тази му част.

Въз основа на гореизложеното изразявам положително становище и предлагам на членовете на уважаемото научното жури д-р Емил Йорданов Радев да бъде избран на академичната длъжност „доцент“ в ИУ – Варна по професионално направление 3.6.право „Гражданско и семейно право/Търговско право/.

25.02.2025г.

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

/проф. д-р К. Мутафов/

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Красимир Стоянов Коев – преподавател по гражданско право (обща част) и търговско право в Бургаски свободен университет

ОТНОСНО: Материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност «доцент» в Икономически университет - Варна по професионално направление: 3.6. Право, научна специалност «Гражданско и семейно право» (Търговско право).

Конкурсът за „доцент” е обявен в Държавен вестник, ДВ, бр. 92/01.11.2024 г. Като единствен кандидат участва д-р Емил Йорданов Радев – преподавател постаноящем в ИУ-Варна.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Представям следното становище относно кандидатурата на д-р Емил Йорданов Радев за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност «доцент» по професионално направление 3.6. Право, научна специалност «Гражданско и семейно право», (Търговско право), обявен в ДВ бр. 92/01.11.2024 г.

1. Информация за конкурса

Включен съм в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № РД 06-г. на Ректора на Икономически университет - Варна.

2. Кратка информация за участниците в конкурса:

За участие в обявения конкурс е подала документи д-р Емил Йорданов Радев, преподавател в катедра „Правни науки“ в ИУ-Варна.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност.

3.1. Представените от д-р Емил Йорданов Радев материали са в съответствие с изискванията на приложимите редакции на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за развитието на академичния състав на ИУ-Варна. Изцяло се отдава на преподавателска дейност от 2023 година, а на научна дейност от 2017 година до настоящия момент.

3.2. Кандидатът е доктор по право от 2017 г. като е изнасял лекции «Данъчно и правно регулиране на операциите с недвижими имоти» през 2023-2025 година в специалност «Строително предприемачество и недвижима собственост» - задочно обучение в ИУ- Варна.

Преди това кандидатът е бил магистър по публична и регионална администрация от Варненския свободен университет (2006 година), магистър по право от ИУ-Варна (1997 година), от 1999 година до сега е адвокат към АК-Варна, член на ОС- Варна (2007-2009 година), народен представител в 41-то и 42-то НС (2009-2014 година). В периода от 2014 година до настоящият момент е член на Европейския парламент, като член на Комисията по правните въпроси, член на комисията по петициите и Зам.-председател на Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи.

Участвал е в редица научно-преподавателски проекти, последният през 2023 година. Автор на две монографии – едната в съавторство, както е и автор на студии - 1 брой, статии – 10 броя, доклади – 7 броя, както и девет броя други публикации.

За участието си в конкурса е представил публикуван монографичен труд «Повече Европа в борбата с изпирането на пари. Развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF», издателство «Авангард прима», С., 2024 г. и общо 9 броя статии и доклади. Представените допълнителни материали и монографията в съавторство са със значителен научен принос, но поради ограничения обем на настоящето становище не могат да бъдат разглеждани обстойно.

3.3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидатката

Видно от биографичните му данни, кандидатът има дългогодишен стаж като университетски преподавател и лектор, а проведените от него часове университетска преподавателска работа надвишават изискванията на приложимите нормативни актове за това.

С оглед на гореизложеното определено считам, че преподавателският му опит е напълно достатъчен за заемане на конкурсната академична длъжност «доцент».

4. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

В документите за конкурса кандидатът е представила списък с публикации от периода след защитата на докторската си дисертация през 2017 г. – 6 научни статии, една студия и седем научни доклада.

Сред заглавията фигурират посочения монографичен труд, представен за хабилитиране, а така също и монографията в съавторство.

4.1. С оглед формата на настоящото становище и особеностите на конкурса ще се съсредоточа преди всичко върху характеристиката на представения монографичен труд като за другите изразих по-горе обща си оценка.

4.1.1. Представеният монографичен труд е озаглавен «Повече Европа в борбата с изпирането на пари. Развитие и предизвикателства пред европейското законодателство в областта на AML/CTF», издателство «Авангард прима», С., 2024 г..

Трудът е от 230 страници и се състои от резюме, въведение, шест глави и обобщение и изводи като съдържа и 101 цитирания под линия.

4.1.2. Резюмето съдържа кратко описание на възникването и развитието на политиките на ЕС в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма от гледна точка на нормативната и институционална рамка, чрез която тези политики са намерили реално проявление. Те посочва се целта на научното изследване като се констатира с основание липсата на изследвания, посветени специално на него като институт, което определя и неговата актуалност. Съдържа се и кратко описание на изложението.

4.1.3. Глава първа се състои от 4 параграфа и е озаглавена «Общи положения» (стр. 17 – 27).

Първият параграф е посветен на дефиниране на понятието «изпиране на пари». Във втория параграф се разглежда самият процес на изпиране на пари. Третият параграф е посветен на изясняване на негативните ефекти от прането на пари, което е съществен научен принос.

Последният параграф е посветен на разясняване на усилията в борбата за изпиране на пари.

Изложението на цялата глава съдържа множество детайли и сериозен анализ както в исторически план, така и в сравнителноправен план, което е едно от безспорните достоинства на монографията.

4.1.4. Глава Втора е със заглавие: «Международна практика и важни международни инструменти и стандарти, оказващи влияние върху развитието на европейското законодателство в областта на изпирането на пари» (стр. 31 – 44). Тя се състои от пет параграфа.

Първият параграф разглежда в историко-правен аспект началните усилия в САЩ в борбата за изпиране на парите, като първа държава, която започва да полага усилия в тази насока и дейност. Във втория параграф, също с историко-правен аспект, е разгледан въпроса вече на плоскостта на ЕС и по-конкретно – инициативите в тази област на Съвета на Европа. Третият параграф е посветен на правните средства на ООН в борбата с изпирането на пари и по-конкретно с направен задълбочен правен анализ на конвенциите и резолюциите на ООН в тази насока.

Четвъртият параграф съдържа стойностен анализ на дейността и правната рамка, в която действа специалната група за финансови действия – FATF, а последният параграф изследва и други добри международни практики, извън вече посочените в предходните.

4.1.5. Глава Трета е озаглавена «Развитие на европейските стандарти и правна рамка в борбата с изпирането на пари» (стр. 49 – 88). Тя се състои от три параграфа.

В първия параграф е направен обстоен правен анализ на нормативните актове на ЕС в борбата с изпиране на пари и по-конкретно са анализирани от правна гледна точка с посочване на целта им Директива на Съвета 91/308/ЕИО, Директива 2001/97/ЕО на Европейския парламент и Съвета, директива ЕС 2015/849 в областта на прането на пари и т.нар Трета директива, както и Пета AML директива. Направен и задълбочен сравнително-правен анализ на горепосочените нормативни актове, като се прави и извода за далеч по-засиления подход, основан на риска в последните три Директиви.

Вторият параграф е посветен на разглеждане на въпроса за другите инструменти на ЕС във връзка с борбата за изпиране на пари, като специално място в това отношение е отделено на анализ на Регламент ЕО 2018/1672, както и на други свързани директиви.

4.1.6. Четвъртата глава е със заглавие «Национална рамка относно борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма» (стр. 95 – 106). Тя се състои от три параграфа, които изцяло са насочени към правен анализ на националното ни

законодателство в тази област и по-конкретно е отделен по един параграф за Закона за мерките срещу изпирането на пари, на Закона за мерките срещу финансирането на тероризма и на разпоредбите в българския Наказателен кодекс. Авторът умело прави сравнителен анализ на нормативната база в страна и степента на съответствие на тази на международните институции и на европейското законодателство в това отношение.

4.1.7. Пета глава е озаглавена «Предизвикателства пред надзора, осъществяван на европейско ниво» (стр.109-138) и се състои от три параграфа. Първият параграф разглежда дейността, значението и правомощията на Европейския банков орган в борбата с изпиране на пари, вторият разглежда редица казуси за предполагаемо изпиране на пари в практиката, а третия разглежда и анализира ролята на звената за финансово разузнаване, като се прави извод за все по-голямото значение на сътрудничеството между тях.

4.1.8 Последната глава е със заглавие „Новият план за действие на Европейската комисия – средство за решаване на голяма част от предизвикателствата, пред които е изправен ЕС в областта на изпиране на пари“ (стр. 145 - 197). Главата се състои от шест параграфа. Тази глава има най-голямо стойностно значение, тъй като в нея задълбочено се разглеждат въпросите на настоящето във връзка с борбата с прането на пари, средствата за борба, новите практики и изменение в нормативната база на ЕС във връзка с това.

Работата завършва с обширно заключение, наречено «Обобщение и изводи», в което се излагат резултатите от научното изследване и се правят предложения *de lege ferenda*.

5. Положителни характеристики на работата

5.1. На първо място трябва да се посочи, че разглежданият труд представлява типично цялостно монографно изследване, в което с детайли са разгледани многобройните аспекти на този правен институт, по отношение на който липсват специални разработки до момента в българската правна литература;

5.2 В изследването за първи път са подробно изяснени елементите от фактическия състав на понятията „изпиране на пари“, „процес на изпиране на пари“ и други, както от гледище на международната практика, така и от гледище на българската такава;

5.3 Разработката разкрива задълбочени познания на автора в материята за борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

5.4 Авторът е изследвал обстойно и подробно всички аспекти на този правен институт, поставящ множество проблеми и често осветен от теорията противоречиво, а някои аспекти изобщо не са били осветени от българската правна теория.

5.5. В монографията широко е използвана цялата налична съдебна практика, на която е направен качествен анализ и синтез.

5.6 Езикът е ясен и точен. Научният апарат включва голям брой произведения на български език, а така също и чуждестранни заглавия на немски и английски език, както и много източници, достъпни в интернет пространството.

5.7 Като цяло работата е добре структурирана и балансирана, обхванати са широк кръг от въпроси, а изложението е последователно и логично.

5.8 Дисертационният труд разкрива редица научни и научно приложни резултати, които могат да бъдат определени като приноси в развитието на правната наука у нас.

5.9 Не са констатирани данни за наличие на плагиатство.

6. Констатирани слабости на труда:

- Конкуренцията между необходимостта от прилагане на задължителните правила, установени за предотвратяване и установяване случаите на пране на пари и задължението за конфиденциалност, установено за извършване на определени дейности – например банковата тайна и поверителността в отношенията между адвокат и клиент;
- Възможността за ангажиране и на гражданска и на дисциплинарна отговорност относно участниците в отделните, очертани от автора, „етапи“ при извършването на прането на пари. Разбира се посочените слабости не намаляват полезността и качеството на предложения труд, а са по-скоро като препоръки.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Представените за конкурса научни трудове на Емил Йорданов Радев напълно отговарят на изискванията на закона и другите приложими нормативни актове. Монографичният труд е задълбочен и всеобхватен, широко използвани са исторически и сравнително-правен методи, научният апарат е достатъчен. Кандидатът демонстрира сериозни дълбоки познания в разглежданата област и възможности за анализ. Не по-малко значителна е и преподавателска му и друга научна дейност, която също следва да бъде окачествена с висока положителна оценка. Трудовете (включително монографичният) имат значителна практическа полезност.

Предвид гореизложеното, ПРЕДЛАГАМ на УВАЖАЕМОТО Научно жури да предложи на компетентния орган да вземе решение за заемането от д-р Емил Йорданов Радев на академичната длъжност «доцент» в Икономически университет - Варна в професионално направление: 3.6. Право, научна специалност «Гражданско и семейно право» (Търговско право).

г.

Изготвил становището:

доц. д-р Красимир Коев

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679